

مقام حکمت فاطمه(س) و آداب حکمت فاطمی

مسئله مهم در معرفت نفس مطرح شده در مباحث حکمت فاطمی، ناظر بر فاطمیت است؛ اینجا سخن از معرفت ذات مقدسه حضرت فاطمه(س) است...

مسئله مهم در معرفت نفس مطرح شده در مباحث حکمت فاطمی، ناظر بر فاطمیت است؛ اینجا سخن از معرفت ذات مقدسه حضرت فاطمه(س) است تا همه وجوه معرفتی مربوط به نفس فاطمی(س) که در عالم امکان برای انسان غیرمعصوم قابل وصول است، مورد بررسی قرار گیرد.

به گزارش خبرگزاری بین‌المللی قرآن (ایکنا)، غلامرضا اعوانی، استاد فلسفه و عرفان اسلامی و چهره ماندگار جمهوری اسلامی ایران در این حوزه در یادداشتی کوتاه به مقام حکمت حضرت فاطمه زهرا(س) پرداخته است که در ادامه می‌خوانیم.

سخن از شأن و منزلت فاطمه(س) بسیار گفته شده اما همچنان باید در جهت تبیین شأن و منزلت بانوی گرامی جهان اسلام کوشید. شاید در شأن فاطمه زهرا(س) نخستین جمله این باشد که هنوز عمق معنای حکیمانه جملات ایشان را درک نکرده باشیم، چرا که در شأن و مقام دختر پیامبر(ص) نزد ائمه این روایت است که امام صادق(ع) فرمود: مردم در حین سختی‌ها و گرفتاری‌ها به ما متوسل می‌شوند و ما ائمه در سختی و گرفتاری به مادرمان زهرا متوسل می‌شویم.

اما آنچه حضرت فاطمه(س) را در کنار همه عظمتش نمونه یک پیامبر کرده، انقلابی است که در قبال انحراف و بدعت مسلمانان منافق، بعد از وفات پیامبر(ص) شروع کرد و البته نشانه‌های آن به کرات قبل از وفات پیامبر(ص) آشکار شده بود؛ بدعتی که اکنون پس از 15 قرن همچنان پابرجاست و عامل اصلی تفرقه مسلمین. انقلاب فاطمه(س) از آن لحاظ منحصر به فرد است که در حالی حرکتش را آغاز می‌کند که حتی علی(ع) با درک صحیح شرایط سکوت و انزوا اختیار کرده و دیگر صحابی همچون مقداد و سلمان و ابوذر و... نیز در فشار شدید قرار دارند. اما انقلاب ایشان دارای معنای حقیقی بوده است. شناخت حقیقت ناظر بر ذموراتب بودن آن است.

بر این اساس، این سخن که «مفتاح کشف حقیقت، منوط و مربوط به مدارج حقیقت است» نه تنها در نظام حکمی و عرفانی اسلامی، بلکه در دیگر نظام‌های عرفانی شواهدی خواهد داشت. مسئله مهم در معرفت نفس مطرح شده در مباحث حکمت فاطمی، ناظر بر فاطمیت است و محوریت نیز کشف فاطمی معارف و نیز کشف معارف فاطمی است. اینجا سخن از معرفت هست، سخن از نفس هست و سخن از ذات مقدسه حضرت فاطمه(س) نیز هست. سخن از همه اینها هست تا همه وجوه معرفتی مربوط به نفس فاطمی(س) که در عالم امکان برای انسان غیرمعصوم قابل وصول است، مورد بررسی قرار گیرد. جهان فاطمی، انسان فاطمی، معرفت فاطمی و حقیقت فاطمی، اینها موضوعات و سرفصل‌هایی است که معرفت نفس به دنبال آن است.

تحصیل حکمت لوازمی هم دارد. حکمت فاطمی هم خاصه، آدابی دارد. آداب حکمت هم حوزه‌هایی دارد، از نظر تا عمل؛ که همه را باید رعایت کرد. حقیقت امر این است که امروز همه در معجونی از وضعیت‌های مختلف تمدنی و فرهنگی تنفس می‌کنیم که این در بادی امر نیازمند آسیب‌شناسی معرفتی است. بنابراین از ابتدایی‌ترین مراحل حصول حکمت فاطمی نوعی آسیب‌شناسی فکری و فرهنگی است. مبنای معرفت نفس، انسان‌شناسی صحیح است. انسان‌ها متکثرند و این سخن صحیحی است که به عدد آنها راه‌های کسب معرفت وجود دارد. این اختلاف نه اختلافی ناظر بر اختلاف ذات که مربوط به کثرت راه و طریق وصل به منبع نور و حقیقت واحد است. لذا راه فاطمی راه رسیدن به حقیقت است و بانوی جهان اسلام با حرکت عظیم انقلابی خود به دنبال احیای حکمت و رسیدن به حقیقت وحدانیت بودند.

منبع: روزنامه اعتماد